fiú édesanyjának ellenkezése: „Hogyan segítek majd a fiamnak, ha választottjával, istenem, meg sem értetem magam?" (Hodiny s kukučkou. 209. l.). Egyetértünk az író szlovák kritikusával, a táj valóságában élő nemzetiségi kérdés bemutatása nélkül nem lehet teljes a kép.

Természettel, történelmi viharokkal vívják konok szívóssággal, a megmaradásba vetett hittel harcukat Habaj szlovák telepesei. A múlt szlovák sebeinek gyógyítása az író elsődleges célja, akkor lesz azonban igazán hitelessé a csallóközi valóság, amikor észreveszi az öreg magyar parasztembert is, aki a nagyvárosból érkezett pozsonyi fiatalokat kalauzolja hétvégi háznak szolgáló öreg tanyát kereső útjukon a Kis-Duna mellékén (A nyár közepén című novella a szerző második kötetében). Az író-narrátor állásfoglalása egyértelmű, ő nem csak a térképről ismeri ezt a vidéket, nem az üzleti befektetés lehetőségét látja a pusztuló tanyákban. Ő nem furcsa bennszülöttnek nézi a szlovákul keveset tudó magyar parasztot, mint autós pozsonyi barátai. Tudja, mit érez magában az öreg, amikor a „városi urak" leereszkedő, vállveregető módon bánnak vele. Érti a magyar parasztot, mert a nyelvét is beszéli. Ők ketten érzik a fájdalmat a folyó kipusztult élővilága miatt. Így lesz közös a Csallóköz, Dél-Szlovákia „titka", aminek megfejtéséhez az ott élők gondjaiban való osztozás szükséges, s nem is titok, ha mindenkit anyanyelvén kérdezünk róla.
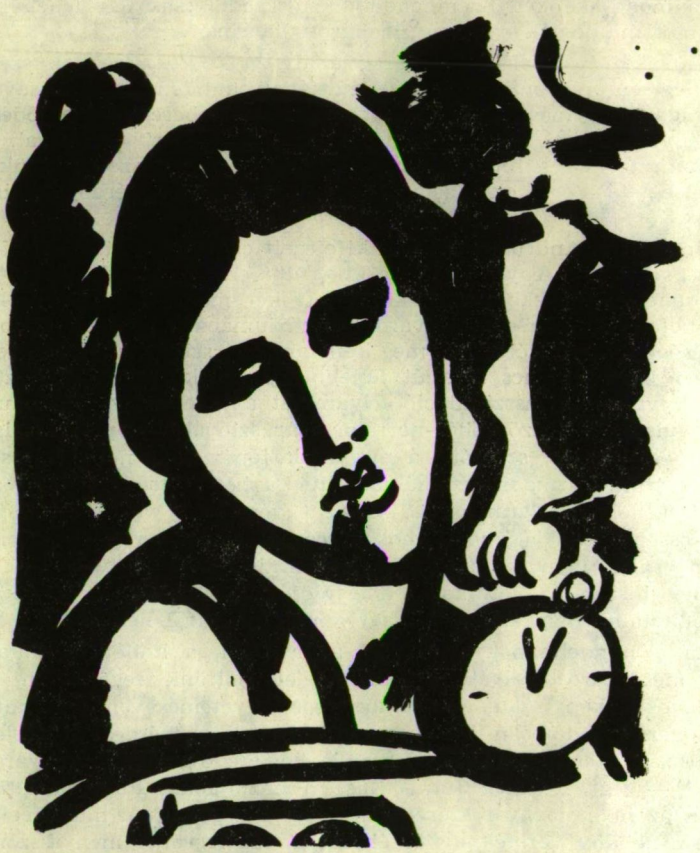
KISS GY. CSABA